

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2023. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 1. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova _____ / 50

Potpis članova Školskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

P
e
č
a
t
š
k
o
l
e

Potpis članova Školskoga povjerenstva koji su vrednovali odgovore:

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke rješavaj prema uputi ispred svake skupine zadataka. Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuju se rješenja iz *Hrvatskoga pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

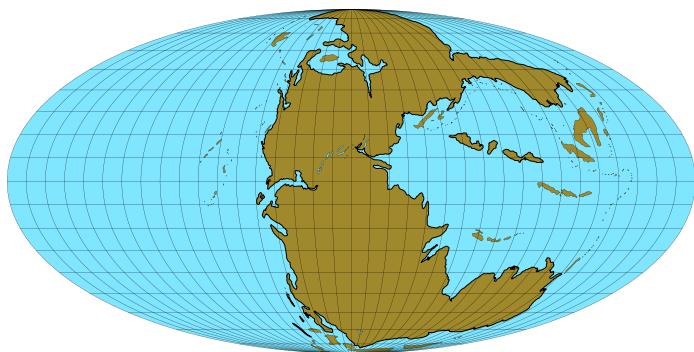
Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji bilo na koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodijeli Školsko povjerenstvo ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Školskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori i odgovori napisani u zagradama ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Školsko povjerenstvo.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE ILUSTRACIJE. ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE.

2

1. Naziv je ere geološke prošlosti tijekom koje je formiran superkontinent prikazan na gornjoj ilustraciji _____, dok se taj superkontinent raspao tijekom ere geološke prošlosti čiji je naziv _____.

U SLJEDEĆEMU ZADATKU DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2

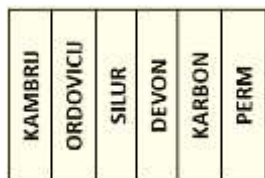
2. Čime se Wegener koristio kao dokazom postojanja jedinstvenoga kopna u geološkoj prošlosti?

- a) arheološkim nalazima b) fosilima c) globalnim zatopljenjem
d) magmom/lavom e) stijenama f) vulkanima

U SLJEDEĆEMU ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

3. Kojim je slovom označena ilustracija koja predstavlja geološke slojeve u prostoru u kojemu od silura nije bilo tektonske aktivnosti?

A

B

C

D

U SLJEDEĆEMU ZADATKU ODGOVOR UPIŠI NA ODGOVARAJUĆU CRTU.

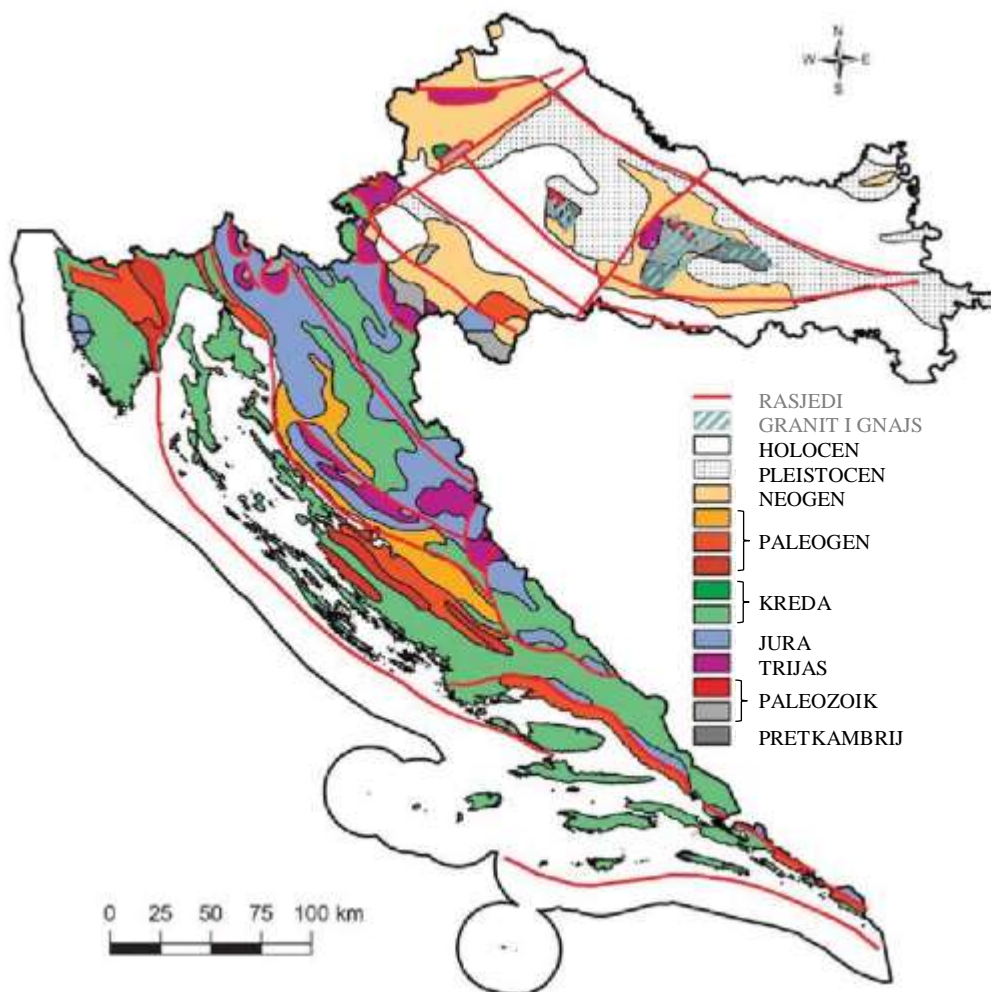
1

4. Naziv je genetskoga tipa stijena na koji se sigurno **ne** odnose ilustracije iz 3. zadatka _____ stijene.

U SLJEDEĆEMU ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

5. Koji je naziv epohe geološke prošlosti kojoj pripadaju površinske naslage uz rijeku Savu?

a) neogen b) jura c) kvartar d) holocen e) paleogen f) kreda

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE.

1

6. Poredaj egzogene reljefne cjeline u Hrvatskoj tako da brojem 1 označiš onu koja se nalazi na najstarijoj, a brojem 3 onu koja se nalazi na najmlađoj geološkoj podlozi.

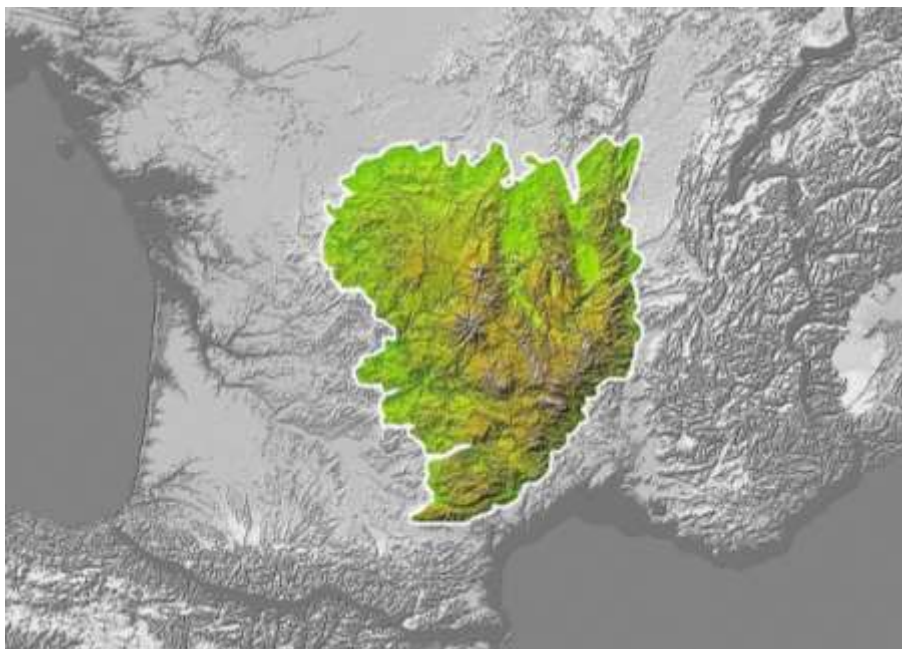
_____ Jelas polje

_____ les na Unijama

_____ Limski kanal

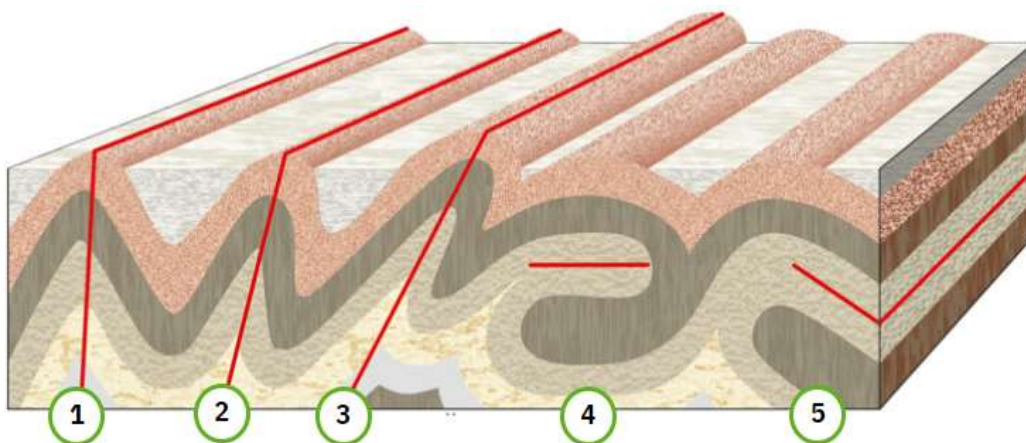
3

7. Ime je gorja istaknutoga na karti _____. To je gorje nastalo orogenezom čiji je naziv _____ orogeneza tijekom geološke ere čiji je naziv _____.

2

8. Kosa bora označena je brojem _____, a prebačena bora brojem _____.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI POJMOVE S FOTOGRAFIJOM UPISIVANJEM SAMO JEDNOGA BROJA NA CRTU ISPOD FOTOGRAFIJE.

3

9. Poveži fotografiju stijene s brojem pokraj odgovarajuće vrste stijena.

1 metamorfna stijena

2 klastična sedimentna

3 biogena sedimentna

4 efuzivna magmatska

5 intruzivna magmatska

6 kemogena sedimentna

2

10. Poveži fotografije piroklastičnih fragmenata s brojem ispred odgovarajućega naziva.

1 lapili

2 vulkanski blok

3 vulkanska bomba

4 vulkanski pepeo

2

11. Poveži fotografije s brojem ispred naziva procesa kojim je prikazani oblik reljefa nastao.

1 spiranje

2 jaruženje

3 tečenje zemljišta

4 klizanje

5 urušavanje

6 osipanje

3

12. Na gornju crtu ispod fotografije napiši naziv reljefnoga oblika koji je prikazan, a na crtu u drugome retku napiši naziv procesa kojim je taj oblik reljefa nastao.

U SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

13. Kojim je procesom nastala pojava prikazana na fotografiji?

- a) abrazijom
- b) bočnom erozijom
- c) dubinskom erozijom
- d) egzaracijom
- e) unatražnom erozijom

1

14. Kako nazivamo udubljenje u kojemu je nastalo

jezero prikazano na fotografiji desno?

- a) cirk
- b) kaldera
- c) meteorski krater
- d) mrtvica

1

15. Što od navedenoga pravilno opisuje fotografiju desno?

- a) prikazane stijene nisu topljive u kiseloj otopini
- b) prikazane su metamorfne stijene
- c) prikazani oblik reljefa nastao je glacijalnim procesima
- d) prikazani oblik reljefa nazivamo grižine
- e) vjetar je oblikovao prikazani oblik reljefa

1 16. Kakvoga je postanka prostor prikazan na fotografiji?

- a) eolskoga
- b) fluvijalno-eolskoga
- c) fluvijalnoga
- d) fluvijalno-glacijalnoga
- e) glacijalno-eolskoga

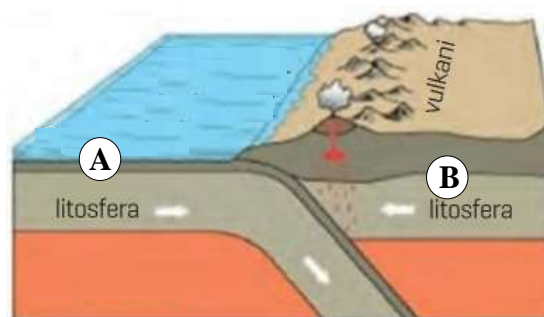
1 17. Što od navedenoga najbolje opisuje fotografiju?

- a) nije bilo tektonike
- b) prikazane su magmatske stijene
- c) prikazane su sedimentne stijene
- d) vidljivo je djelovanje kiselih padalina
- e) vidljivo je djelovanje padinskih procesa

1 18. Granica kojih je litosfernih ploča prikazana na shematskome prikazu?

- a) Afrička – Južnoamerička
- b) Australska – Antarktička
- c) Euroazijska – Sjevernoamerička u Atlantiku
- d) Indijska – Euroazijska
- e) Juan de Fuca – Sjevernoamerička
- f) Nazca – Južnoamerička

U SLJEDEĆEMU ZADATKU U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

2 19. Shematski prikaz iz 18. zadatka odnosi se na **divergentni / konvergentni** tip granica litosfernih ploča, a taj je tip granice ujedno **konstruktivan / destruktivan**. Litosferna ploča koja je označena slovom A pretežno je građena od silicija i **aluminija / magnezija**. Ta je ploča prosječno **manje / veće** gustoće i težine od ploče označene slovom B.

U TEKSTU KOJI SE ODNOSI NA DONJU ILUSTRACIJU TRI SU POJMA POGREŠNA. PRONAĐI IH U TEKSTU I PREPIŠI U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH, U DRUGI STUPAC U ISTOME REDU, UPIŠI TOČNE POJMOVE.

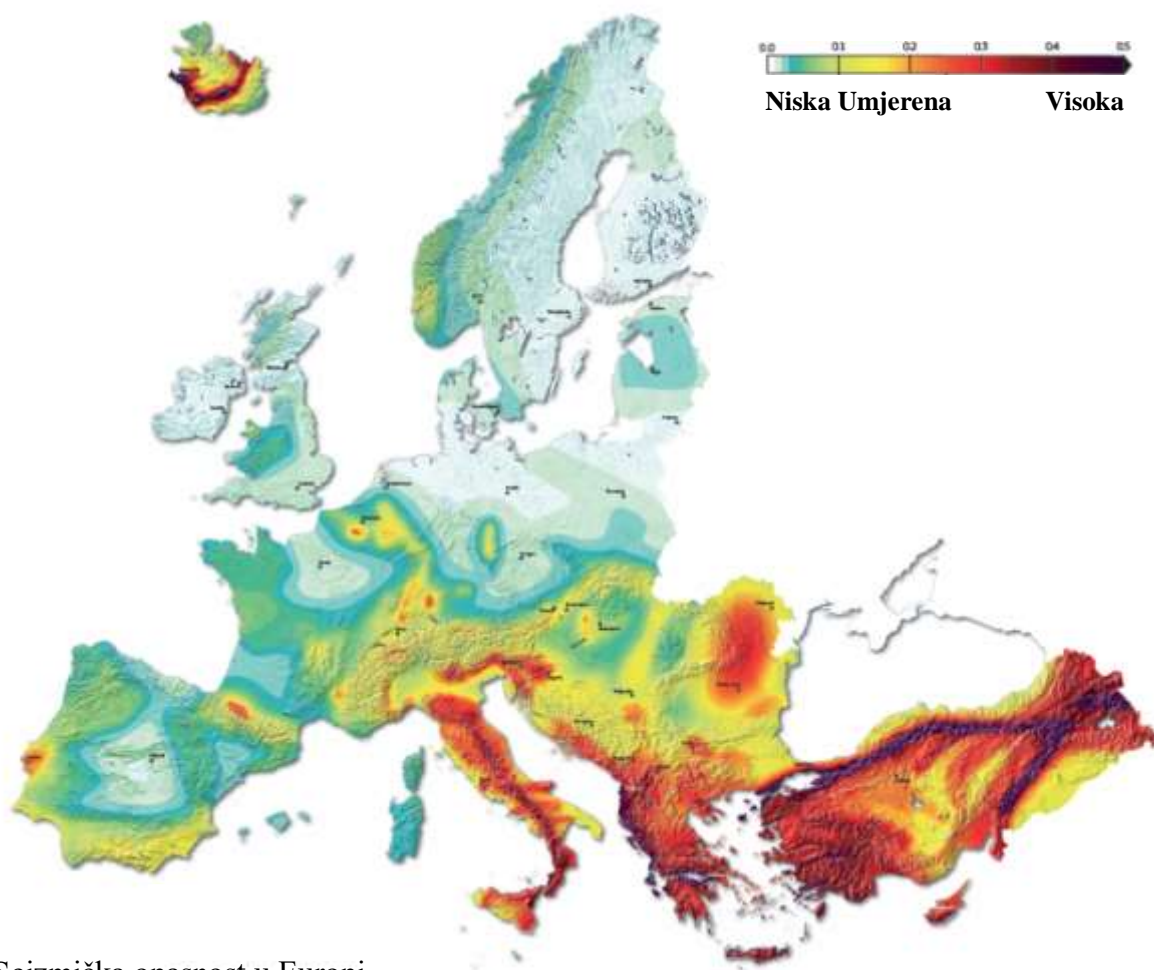
3

20. U tekstu pored ilustracije pronađi tri pogrešna pojma, prepisi ih u prvi stupac tablice, a uz njih u drugi stupac u istome redu upiši točne pojmove.

Ilustracija prikazuje fosile ili okamine pronađene u trima različitim prostorima. Najbolji su provodni fosili prikazani na ilustraciji trilobiti. To znači da su te praživotinje živjele geološki dugo te da su bile široko rasprostranjene. Provodni fosili služe za određivanje apsolutne starosti stijena.

POGREŠAN POJAM	TOČAN POJAM

Seizmička opasnost u Europi

Izvor: <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/horizon-magazine/mapping-europes-earthquake-risk>

U SLJEDEĆEMU ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

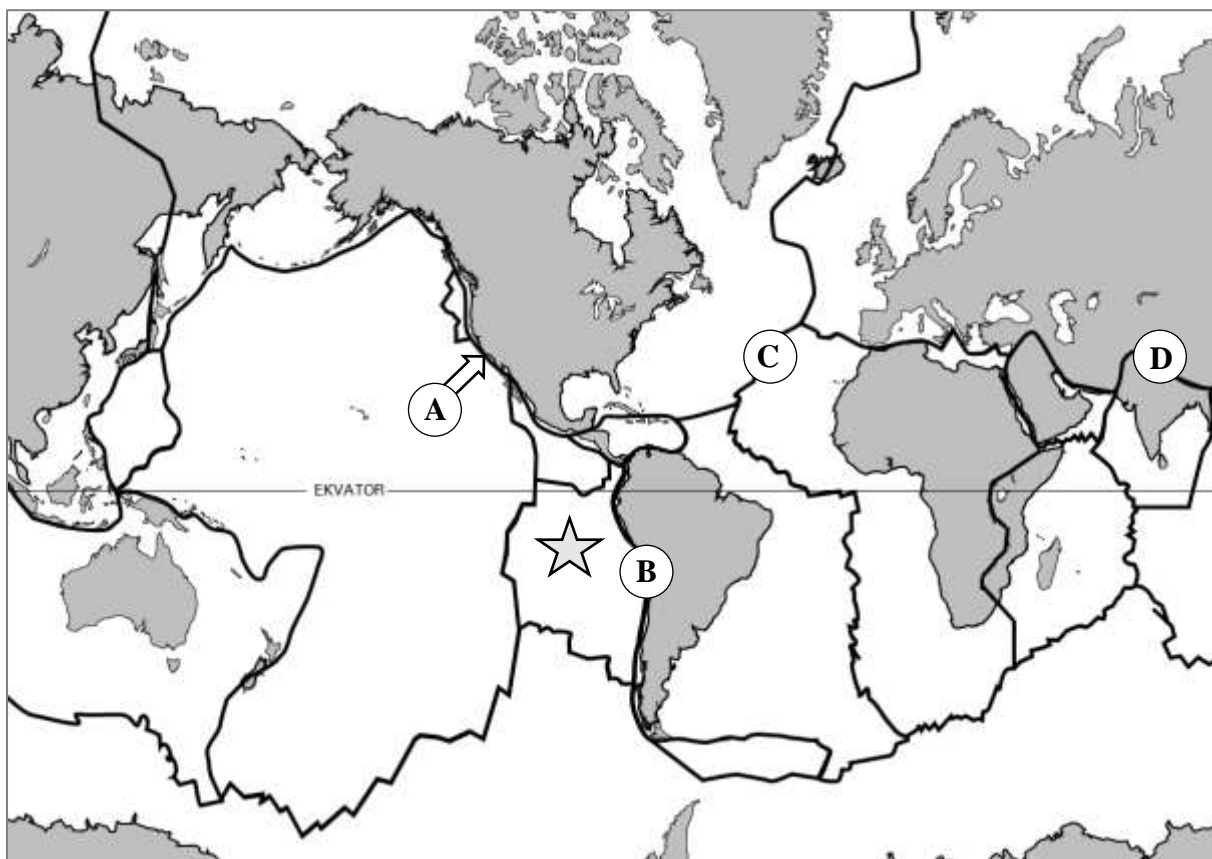
21. Imajući u vidu rastuću opasnost od potresa, koji je redoslijed gradova pravilan?

- a) Zagreb – Sarajevo – Atena – Pariz
- b) London – Madrid – Tirana – Rim
- c) Berlin – Oslo – Lisabon – Istanbul
- d) Budimpešta – Bukurešt – Bruxelles – Amsterdam

SLJEDEĆIH OSAM ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH KARATA I BLOK-DIJAGRAMA. ODGOVORE UPIŠI NA ODGOVARAJUĆE CRTE.

2

22. Ime je europske države u kojoj je seizmizam posljedica položaja na divergentnoj granici litosfernih ploča _____, dok se brojem stanovnika najveći grad s karte kojem prijeti visoka opasnost od potresa nalazi u državi čije je ime _____.

2

23. Konstruktivna granica litosfernih ploča označena je slovom _____. Naziv je pokreta litosfernih ploča koji se događa na toj granici _____.

2

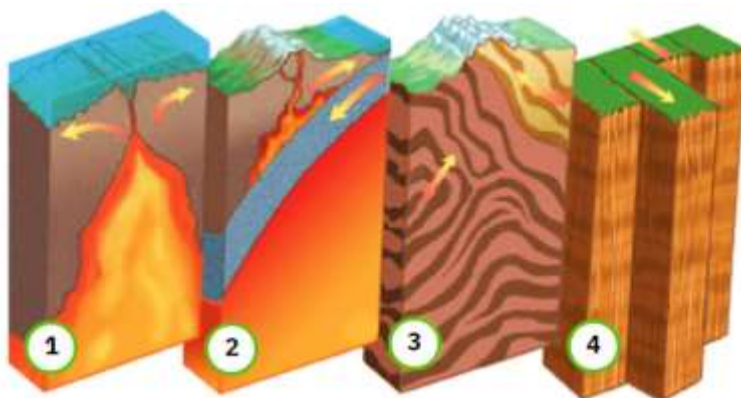
24. Ime je litosferne ploče označene zvjezdicom _____. Dio Zemljine kore koji prevladava na toj ploči uglavnom je građen od stijene čiji je naziv _____.

2

25. Ime je litosferne ploče koja subducira na prostoru Novoga Zelanda _____. Taj je tip granice na blok-dijagramu u sljedećemu zadatku označen brojem _____.

2

26. Blok-dijagram koji prikazuje proces kojim je nastao rasjed San Andreas označen je brojem _____. Naziv je pokreta litosfernih ploča koji se događa na toj granici _____.

2

27. Ime je pustinje označene brojem 1 na karti _____, a ime je morske struje koja utječe na njezinu aridnost _____.

2

28. Faktor je koji najviše pojačava aridnost u prostoru koji je označen brojem 2 _____, dok je za aridnost u prostoru označenome brojem 3 uglavnom odgovoran faktor čiji je naziv _____.

1

29. U kvadratić koji predstavlja prostor na kojemu je snježna granica na višoj nadmorskoj visini upiši slovo **V**, a u kvadratić na kojemu je snježna granica niža upiši slovo **N**.